

Sep 16

»Migranti raus!« - ameriški selfie Slovenije

Nagrajeni pisatelj in režiser Goran Vojnović, avtor knjige *Čefurji raus*, tokrat v gledališču nagovarja aktualno vprašanje migrantov in beguncev v predstavi [Rajze fiber](#).

Na odru spoznamo upokojenko in neodločnega »maminega sinka« Sašo, ki si niti slučajno ne upa k svoji puncici v London, da ne bo tam tretjerazredni »gasterbajter«. Za nego svoje nevrotične mame na vozičku, Bosanke, ki se je pred desetletji priselila v Slovenijo, pa najame Amino, ki je migrantka iz Iraka. Mama Ena nad tem ni navdušena. Na odru se zvrstijo prizori polni vpitja, kaosa, klišejskih oznak o čefurjih, Slovincih in Bosancih – to, kar se v našem življenju dejansko dogaja.

Izvedemo, da je migrantka Amina vdova iz Iraka. V predstavi je veliko komentarjev o beguncih, iz televizije odmevajo poročila o Šiškovih vaški straži in podobno. Vmes družina z migrantko vred pleše na ameriški rokenrol, praznuje božič, hvali potico in snema selfieje.

Postavlja se vprašanje ali je vse, kar v Sloveniji zmoremo to, da se postavimo na »humano« stran in sočustvujemo z begunci in migranti ali pa smo »fašisti«, ker nam prišleki povzročajo nelagodje. Gojimo predsodke do islama, če pa lahko s kakšno muslimanko seksamo, pa toliko boljše, kar izkoristi »mamin sinček« Saša, ki je razočaran, ko izve, da Amina ni vdova, saj se (ne)pričakovano pojavi njen mož. Scenarist Vojnović je očitno spoznal zgodbe iz azilnega doma, ki niso tako enostranske in enostavne, tudi, ko si iskreno želimo pomagati in biti »konstruktivni«.

Zakaj se ob vsem tem ne vprašamo, ali ni ravno medijska in tudi kulturniška površna predstavitev vzroka migracij in

begunstva, glavni vzrok za vzpon skrajne desnice? Na primer, da na Kosovu urijo [teroriste ISIS](#), o čemer piše celo *New York Times*, ki se lahko prosto gibajo? Zato se ponekod v Evropi bojijo [državljske vojne](#). Je prepovedano vprašati na glas, kdo podpira rezanje glav? Ali [džihadiste v Bosni](#)?

Gledališka uprizoritev *Rajzefiber* je ogledalo, ki odseva, da se plitko in nevrotično soočamo z izseljevanjem mladine, z navalom migrantov in nego starejših. Kot kaže predstava, kaj več kot spiti kozarec žganja ali se skregati s prijatelji in družino, nismo zmožni. Kot rečeno, vprašati se o vzrokih tega, kar se nam dogaja, ne le utapljati se v posledicah in se skriti v značaj ponarodelega »čefurja«.

Pred kratkim so [slovenski intelektualci pozvali Pahorja naj odstopi](#). Seveda, že tisočkrat bi moral odstopiti, ne le zdaj, ko je izrazil svoje mnenje, da Ukrajina in Turčija nimata njegove podpore za vstop v Evropsko unijo. Pahor je populističen že desetletja, nič novega. Bolj skrb vzbujajoče je, da slovenski intelektualci ne opozarjajo na dvig nacizma v Ukrajini s peticijami in protesti. Dramatičen porast nacizma v Ukrajini se namreč odvija že vse [od leta 2014](#). Si to želimo v Evropi? Očitno, saj slovenski intelektualci, razen dr. Tomaža Mastnaka, ki je na svetu Zveze borcev opozoril na dejstvo, da [Rusija](#) ni bila povabljena na 80. obletnico začetka II. svetovne vojne na Poljsko, o tem pretežno molčijo. [Ukrajina](#) pa je bila uradno povabljena.

V kakšni meri je slovenska javnost opozarjala, da je Ukrajina razglasila za praznik [rojstni dan nacista](#) in kdo je sponzoriral tamkajšnji državni udar? Kdaj je bila izrečena takšna javna kritika slovenskih intelektualcev na račun ameriške podpore neonacizma v Ukrajini? Morda si v Sloveniji zastavljamo premalo vprašanj in se zadovoljimo z odgovori, ki naj bi bili humani, so pa kvečjemu ameriški selfie – točno to, kar se od nas pričakuje.

Foto: Nada Žgank, [Prešernovo gledališče Kranj](#)